

Datum
2017-05-08

Dnr
1501-2017
Ert Dnr
M 3989-16
Direkt
010-698 61 21

Mottagare
Mark- och miljööverdomstolen
Box 2290
103 17 Stockholm

Handläggare
Margareta Lundin Unger
Miljöprovning och miljötillsyn
margareta.lundinunger@havochvatten.se

Yttrande över överklagande av Mark- och miljödomstolens beslut, angående föreläggande att åtgärda bristfällig avloppsanläggning i Hällefors kommun

Havs- och vattenmyndigheten har beretts tillfälle att yttra sig över överklagande av Mark- och miljödomstolens beslut angående Bergslagens miljö- och byggnämnds föreläggande om att åtgärda bristfällig avloppsanläggning på fastigheten **borttagen uppgift enligt GDPR**, Hällefors kommun. Myndigheten lämnar här följande yttrande.

Havs- och vattenmyndighetens yttrande

På grund av avsaknad av fullständigt underlag har Havs- och vattenmyndigheten inte haft möjlighet att bedöma om det funnits skäl att ställa krav på kväverening för den avloppsanläggning som finns på fastigheten **borttagen uppgift enligt GDPR**. Generellt kan dock sägas att om krav på kvävereduktion ska ställas på avloppsanläggningar som är dimensionerade för mindre än 10 000 pe bör det vara väl miljömässigt motiverat eftersom det är kostsamt och tekniskt komplicerat att införa kvävereduktion i sådana anläggningar.

Beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen har förelagt Hällefors kommun i egenskap av va-huvudman att åtgärda avloppsanläggningen i Bredsjö. Anläggningen är dimensionerad för 360 pe. Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen har överklagat föreläggandet till Länsstyrelsen i Örebro län som avslog överklagandet den 7 oktober 2016. Förbundet överklagade vidare till Mark- och miljödomstolen som den 24 januari 2017 även de avslog överklagandet.

Motivering

Tillämpliga bestämmelser

Av 2 kap. 3 § miljöbalken framgår att alla som bedriver en verksamhet ska utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors

hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Kraven i 2 kap. 3 § gäller dock enligt 2 kap. 7 miljöbalken bara i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem.

Enligt 9 kap. 7 § miljöbalken ska avloppsvatten avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål ska lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.

Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd

Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanläggningar för hushållsspillvatten är främst avsedda för anläggningar upp till 25 pe men råden kan tillämpas också för anläggningar upp till 200 pe. Vad som anges i dessa råd är inte bindande krav men ska ses som vägledande för tillståndsprövningsmyndighetens bedömning.

I det här fallet är anläggningen dimensionerad för 360 pe, vilket innebär att de allmänna råden inte är direkt tillämpliga. Nämnden hänvisar dock i sitt beslut om föreläggande att enskilda avlopp inom 100 meter från sjö eller vattendrag ska utföras med hög skyddsnivå, för att inte den ekologiska statusen på sjön ska försämrats. Den aktuella avloppsanläggningen ligger inom 100 m från Lilla Bredsjön till vilken utsläpp av avloppsvattnet sker. De utsläppskrav som ställs i beslutet för fosfor och kväve motsvarar de rekommendationer som finns i de allmänna råden för hög skyddsnivå.

Länsstyrelsen menar i sitt beslut att kraven som framgår av de allmänna råden inte kan anses vara för höga för den aktuella typen av anläggningen jämfört med en enskild anläggning.

Det är Havs- och vattenmyndigheten mening att om de allmänna råden används som stöd för beslut ska reduktionskraven anpassas efter recipientens känslighet och efter vad som krävs för att undvika olägenhet för människors hälsa eller miljön. Om utsläppet sker direkt eller i nära anslutning till en vattenförekomst som är påverkad av övergödning och kräver restriktioner avseende utsläpp av fosfor och/eller kväve bör krav på hög skyddsnivå ställas. Det är bara om en anläggning ska placeras på en plats med hög skyddsnivå avseende kväve som de allmänna råden rekommenderar att anläggningen bör utföras så att den kan förväntas uppnå minst 50 % reduktion av kväve. Av råden framgår också att vid bedömningen av om det är orimligt att vidta försiktighetsmått enligt 2 kap. 3 § miljöbalken, som krav på kvävereduktion, ska det beaktas om de kommunala reningsverken i området saknar kvävekrav och nitrathalterna i grundvattnet är låga.

När är det miljömässigt motiverat att ställa kvävekrav på avloppsanläggningar dimensionerade för 200 – 10 000 pe?

Naturvårdsverkets föreskrift 2016:6 reglerar rening och utsläpp för avloppsreningsanläggningar från 2 000 pe och uppåt. Utpekade områden som är känsliga för utsläpp av kväve är havs- och kustvattenområden i södra Sverige. Generellt ställs krav på kväverening för anläggningar från 10 000 pe och uppåt om utsläppet sker till havs- och kustvattenområdet från norska gränsen till och med Norrtälje kommun.

När det gäller avloppsanläggningar under 2 000 pe finns inga generella krav på rening fastställda i några föreskrifter. Skyddsåtgärder som ställs i förelägganden och tillstånd för små avloppsanläggningar måste därför vara motiverade ur miljö- eller hälsosynpunkt och utgå från en bedömning i varje enskilt fall. En rimlighetsavvägning ska göras genom att väga nyttan mot de kostnader som kravet medför. Fosfor är det ämne som det i allmänhet råder brist på i sjöar. Kväve kan ibland vara tillväxtbegränsande. Utbyggnad av kväverening är en kostsam skyddsåtgärd för små avloppsanläggningar varför behovet behöver motiveras utifrån t.ex. ett behov att skydda den specifika recipienten från kväve.

Behovet av kväverening i det aktuella reningsverket och till recipienten

Bredsjö reningsverk är dimensionerat för 360 pe. Det finns således inga generella krav på kväverening vid ett reningsverk av den storleken. Utsläppet sker till Lilla Bredsjön. Sjön är för liten för att klassas av vattenmyndigheten. Enligt VISS¹ är närmast nedströms vattenförekomster inte påverkade av övergödning. De större kommunala reningsverken i området har inga krav på kväverening. I beslutet finns inte heller någon motivering till att hög skyddsnivå ställs utifrån den specifika recipientens status, eller anläggningens bidrag till belastningen på recipienten.

Eftersom det inte finns någon information i underlaget om den aktuella recipientens status har Havs- och vattenmyndigheten inte möjlighet att bedöma om det utifrån recipients behov finns skäl att rena utgående avloppsvatten från det aktuella verket från kväve.

Tekniskt möjligt

Kravet i 2 kap. 3 § miljöbalken på användning av bästa möjliga teknik måste enligt Havs- och vattenmyndighetens bedömning syfta till att minimera någon form av skadlig hälso- eller miljöpåverkan från en anläggning. Om det inte finns ett miljömässigt eller hälsomässigt behov av att minimera kväveutsläppen finns det således inte heller skäl att ställa krav på att sådan teknik ska installeras även om teknik för denna typ av rening finns tillgänglig på marknaden.

---

¹ Vatteninformation Sverige <http://viss.lansstyrelsen.se/>

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Björn Sjöberg efter föredragning av utredaren Margareta Lundin Unger. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit verksjuristen Ann Lundahl, enhetschefen Ann Lundström och utredaren Åsa Gunnarsson.

Björn Sjöberg

Margareta Lundin Unger